

НАЦИОНАЛЕН АКАДЕМИЧЕН ТЕАТЪР "ИВАН ВАЗОВ"

Заседание на Художествения съвет

ОБСЪЖДАНЕ ПОСТАНОВКАТА НА "ЧУДАЦИ" ОТ МАКСИМ ГОРКИ

= Постановка: Димитрина Гюрова =

София, 19 ноември 1980 година

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е:

	с т р.
ОТКРИВАНЕ и дневен ред -	
Дико Фучеджиев	3
ИЗКАЗВАНИЯ:	
Антония Каракостова	3
Банчо Банов	6
Любсмир Кабакчиев	7 , 23
Димитър Канушев	10
Гочо Гочев	14
Енчо Халачев	18
Вислета Бахчеванова	20
Чавдар Добрев	24
ЗАКЛЮЧЕНИЕ - Дико Фучеджиев	27

НАЦИОНАЛЕН АКАДЕМИЧЕН ТЕАТЪР "ИВАН ВАЗОВ"

Стенограма

Заседание на художествения съвет

ОБСЪЖДАНЕ ПОСТАНОВКАТА НА "ЧУДАЦИ" ОТ МАКСИМ ГОРКИ

=Постановка: Димитрина Гюрова =

София, 19 ноември 1980 година

/ 21 ч. и 50 мин./

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ /директор на театъра/:

Откривам заседанието на Художествения съвет.

Предлагам една единствена точка за д н е в е н р е д:

- Обсъждане постановката на "Чудаци" от Максим Горки.

Постановката е на Димитрина Гюрова.

Кой ще вземе думата?

Хайде някой да започне, да не губим време. - Антония Каракостова.

АНТОНИЯ КАРАКОСТОВА:

Искам да започна с поздравление към нашия гост-режисьор, който осъществи тази постановка в един изключително къс репетиционен период - нещо, което не се отрази отрицателно, напротив, даже ми се струва, че стимулира активността на твор-

ческият процес. Тази постанска ми е скъпа не само, защото Горки и то от един по-неизвестен период от творчеството му се явява на наша сцена...

БАНЧО БАНОВ: Втория период.

АНТОНИЯ КАРАКОСТОВА: Втория период, да. Но ми е скъпа и затова, че тя, за мене поне, кореспондира изключително съвременно с темите и проблемите, с които живее днес интеллигенцията ни.

И има още едно нещо, което аз споделих и на заседанието във вашия кабинет, другарю Фучеджиев, на Литературното бюро, и то е наши нов поглед към Горки, който съвършено творчески и самобитно Димитрина отправя на нашата сцена и който се роди в съветското кино сега, наши ракурс на Никита Михалков към "Обломов" на Гончаров и към "Платонов" на Чехов, пардон - не "Платонов"...

БАНЧО БАНОВ: /казва нещо/

АНТОНИЯ КАРАКОСТОВА: На Дечу Рубияну, да... И се оказва че тази отправна точка към Горки крие изключително богати творчески възможности и дава едно приплъзване на жанра вътре в изграждането на образите и в построяването на целия ансамбъл, което е направил режисьорът и за което аз искрено поздравявам Димитрана Гюрова - една тема, която е много интересна за мене, тема, носена от образите на "Чудаци", от тези бивши, резигнирали революционери, предали идеалите си и в крайна сметка се доближават до бившия полицай и тях вече нищо не ги дели един от друг, те няма за какво да спорят, те вегетират, и тази атмосфера на непрекъснат покойник, на умрелия идеал трови, отразява се и на живота на един действително талантлив писател, който

независимо от всичко живее и вярва в доброто на Русия; тази тема за сивата дребна истина, която като прилеп се върти около главата и забърква чистотата на мислите и формите и вярата в бъдещето...Т.е. има характери, има вече едни категории, които се извеждат в спектакъла, има и много любозпитни мизансцени на неадекватно жизнено поведение, което е потърсено почти при всички образи. Искам да спомена специално такива няколко мизансцени: на Йоско Сърчаджиев при люлката, тръгването му за лова, финала му със Зина върху пъна; такъв мизансцен има и Гец с тази шапка, когато го обвиняват, че е дивак - неадекватно, разминаващо се поведение с реалната ситуация и с преживяването на партньора, когато не желаш или действително не усещаш /като образ вече, не като партньор/.

За мене е голямо постижението на Йосиф Сърчаджиев, който е също гост на нашата сцена и аз се радвам, че дадохме възможност на този творец да се покаже в този образ.

Спектакълът е станал и ще има успех, според мен, пред публиката.

Остава като забележка началото на I действие, което продължава да не дава старт на спектакъла и стартът започва по-късно. Не мога да си обясня на какво се дължи, защото падането сега е след излизането на Олга. Там тези разсъждения за литературата и поведението на тримата мъже е нещо, което не е намерено като посока на действие. Може би не съм права, но за мене има едно падане, което се отразява след това доста дълго време - до идването на жените.

Може би някаква по-съкровена интонация трябва да имат всичките, защото ми се струва, че сега има една характерност неиграна, която рязва...нещо неубедително има в това, в

тази сцена.

На добър час!

Извинявайте, че пропуснах, но искам специално да подчертая участието на младите ни колеги в епизодичните роли - Емил Джамджиев, Добринка Станкова и Галина Ганчева, която е вече роля от втори план - тя специално на днешкашната репетиция ми направи много добро впечатление, струва ми се, че направи изключително добро постижение.

Не мога да не подчертая, че е сменена изключително рязко линията на Олга и искам да поздравя за това нещо режисьорката - сега е изпитано добре.

БАНЧО БАНОВ:

Аз ще добавя само няколко неща.

Мене ми се струва, че всичко това, което каза Антония Каракостова, е вярно по отношение на Горки. Искам само да допълня, че режисьорката е съумяла да покаже тази обстановка на Горкиевата пиеса в два характерни нейни плана: първо, в цялата сложност и богатство на характерите и, второ, в една обстановка на взаимна студенина, на една отчужденост един от друг.

Всичко това прави постановката твърде нетрадиционна в най-добрия смисъл, приближена към нашето време. Уловен е именно този Горки, този подход към него, който е свързан с нашето време.

Мога да кажа много хубави неща, но да не продължавам повече разговора, искам само да направя някои бележки.

Мисля, че в тази сцена, за която каза Антония, аз съкровеността не я виждам, напротив струва ми се, че те много са спорили вече на тази тема и тука просто говорят машинално, без да се слушат един друг.

Струва ми се, че няма интонационно богатство в говора,

особено в първата част има доста еднообразни интонации - има "аосува - аосува - аосува" - ей такива едни интонации, говорят артистите малко на един тон. Има някои неща, които лично мене не ме дразнят - "хе-хе", "хе-хе", много се смеят така.

Също смятам, че трябва да се очисти абсолютно /това е лично мое мнение/ от тези разплаквания, които ги има и във Ванча, има ги и в Ганчева, има ги и в Красимира. Мене ми се струва, че те излизат извън стила, връщат ни към една друга сценична поетика, която не е подходяща в случая.

Смятам, че за да се разчете един такъв Гюрки и от страна на постановчика, и от страна на артистите, е една невероятно трудна работа, но с това - високо бих искал да подчертая това - са се справили великолепно и постановчикът Гюрова, и всички артисти без изключение.

Смятам, че този спектакъл ще има успех между публиката.

ЛЮБОМИР КАБАКЧИЕВ:

Аз бих искал преди всичко да подчертая две неща, които много ми депадат: организацията на спектакъла и рисунъка на спектакъла. И говорейки за рисунъка, веднага бих искал да поздравя и художника на спектакъла д-р. Велянов. Много трудно е да се организира такава пиеса, много трудно е да се намери и рисунъка.

Бих искал да подчертая също творческото търсене в цялата сложност на характерите, при което сериозен, най-сериозен успех според мене има името: поколение. Като пример бих дал Гец за потърсена сложност на характера и за един стил на изпълнение.

Имам и две основни бележки. Не бих искал да се разпростирам повече на доброто. Веднага искам да кажа, че ние

сме пред премиера и тази пиеса ще дочака една добра премиера/

Първата ми бележка е за началото на спектакъла. Или пластове са разместени на тазвечерната репетиция, или има нещо в решението. Мисля, че е в решението. Тук трябва да се играе или в една заблатена атмосфера и съзнателно да се потърси тази заблатена, бавна атмосфера, но да се вижда, че това е решение, или трябва да се потърси една динамика, за каквато говореше Антония. Но мисля първото е по-добро - да се потърси заблатената атмосфера, и то съвсем съзнателно, категорично. На пръв поглед ще изглежда мудно, но вътре нещо ще кипи.

Втората ми бележка /може би греша тука и мога да бъда спроверган/ е по решението на образа, който изпълнява Йосиф Сърчаджиев. Аз имах чувството, че Сърчаджиев повече ни показва и се отделя по стил на изпълнение и ми се струва, че е избрана една посока - да се играе повече мошеник. Аз мисля, че трябва да се играе и поета. Тази роля според мене е свръх-сложна, тя е най-сложната - трябва да се играят и моментите, в които той се докосва до възвишените мисли, и в същото време сния моменти, в които стига до падението. За мене падението му е в повече. Такъв род образи аз мисля, че винаги трябва да бъдат видяни в перспектива - какво би бил този талант на Русия, ако живееше в една епоха като нашата. Т.е. - да бъде видян и в перспектива. А ние го виждаме само в една заблатена епоха. Аз я бях забравил пиесата. Онова, което ме порази в нея, което много ми хареса, и е разкрито добре, това е, че те всички говорят от името на Русия и за Русия, почти никой не говори от свое име; те говорят в мащабите на Русия,

почти всеки от тях усеща Русия; всички говорят от името на Русия и за Русия, което го няма в никоя друга Горкиева пиеса. Между другото тука се преплита и един особен чеховски стил, има определено и Чехови моменти в пиесата и това, че на места се преплита и Чехова атмосфера в спектакъла, това също е достойнство.

Но когато говоря за Иощко, аз говоря за един определен стил, който е потърсен и от който той според мене се отделя. Защото толкова пъти се повтаря, че има нещо детско у него, а в монолога си той казва, че е хитър. Напротив, той там е смешен - когато се изповядва, че е хитър...

. :...наивен.

ЛЮБОМИР КАБАКЧИЕВ: Той е наивен, той е дете - толкова пъти му повтарят, че е дете. А детето трябва да бъде представено с всичките му най-смешни пориви и публиката ще се смее повече според мене, ако е в детските си пориви представен - и, пак повтарям, в своето възвишаване, и в своето страшно падение.

Аз много го обичам този актьор, познавам го от дете, страшно много вярвам в неговата перспектива и това му е своеобразен дебют на нашата сцена. И ако не ми се искаше да бъде много повече от това, което е направил, вероятно не бих го говорил, защото нещата са в почти завършен вид. Не мисля, че Димитрина може да разбере за какво става дума. Той е много опитен и техничен актьор и може в тази посока да му бъде по-мислено.

Иска ми се, като говоря за психологията на героите, да подчертая, че още не ми стига и психологията на Краси. Тя също трябва да стане значително по-многопланова: и нахална, и

категорична, и агресивна... И тогава трагедията ѝ на края, която е потърсена, ще стане според мене значително по-силна трагедия.

Това е втората ми основна бележка.

Третото, което искам да каже, е за служба "Организация". Има пиеси в нашия театър, които трябва да намерят своя адрес. И струва ми се, че тази пиеса със своята мисъл и с всичко трябва да бъде насочена към определен род публика и когато се организира представлението, то трябва да бъде точно насочено.

Може би това е всичко, което имах да кажа. Специално за актьорското изпълнение за ще говоря лично с Димитрина, за да не удължавам заседанието.

Бих искал да пожелаая от цяло сърце "На добър час!" на този спектакъл.

ДИМИТЪР КАНУШЕВ:

Аз няма да кажа много неща. Смятам, че имаме един добър спектакъл, с добри артисти, талантлив състав. Добре е разчетена пиесата.

Искам да споделя някои съображения от по-общ характер:

Известно е, че Горки търпи силно влияние на Чехов и се учи от него. Мисля, че спектакълът по принцип успява там, където се разкрива това, както Любо каза, чеховско начало в драматургията, там се разкрива това чудачество, което е изведено и в заглавието на пиесата. И ако нещо липсва в първата част на спектакъла, не е само мудност, а това е тази обедненост на разкриване на взаимоотношенията и заедно с това забавено разкриване на сложността, а необикновеността на тези ха-

рактери - те са притиснати, това е едно разпадане./Пиесата се пише след революцията, в 1910 година - това е един период от творчеството на Горки, което по своята идейно-философска проблематика е достатъчно изяснена и исторически и всякак в своите характеристики/.

Та приемам това задължение за разкриване на тази сложност - чеховското разбиране. То всъщност си е горкиевско, то не е привнесено и т.н., става въпрос за един метод.

Смятам, че трябва да се търси едно по-голямо стилно и художествено единство на спектакъла - и по пътя на сложността, но и по изясняването на този характер, на тази природа, на своеобразието на пиесата.

Съгласен съм с това, което Кабакчиев каза за Сърчаджиев. Заедно с това мисля, че най-близко до пиесата и до съвременното интерпретиране на пиесата като че ли е именно режисурата в този образ. Вярно е това, което той каза и аз го приемам - че трябва да се търси една по-голяма сложност, по-широк обем и искреност в заблужденията, а не така показно, но той много интересно изгражда образа - не просто съвременно, но и чете пиесата, без да има тя да се осъвременява.

Веднага искам да намеря една вътрешна връзка между него и Рачко, особено във втората част на пиесата. Мисля, че там е истината за пиесата и спектакъла, за нейния съвременен прочит. В някои от сцените това мога да кажа и за Георги Георгиев - Гец. В тази връзка мога да кажа хубави неща и да Таня Масалитинова. Разбира се много интересно е изграден и образът на Ванча Дойчева.

Определено не ми достига нещо в решението и в поведението на тази млада актриса Добра Ганева.

Интересна е Красимира Петрова, Но в сцената, когато

двете започват да се обясняват, според мене от тях вече никоя не се брани, всяка се разкрива такава, каквата е. Имам впечатлението, че там не е достатъчно интересно - може би аз не съм го възприел добре, вие сте гледали, работили сте и т.н.

Имам чувството, че в първата част на спектакъла отиваме по принцип към готови представи за това как се играе в една пиеса - в някаква степен, не го възприемайте така категорично, както го казах, но нещо таква; там пиесата е повече на епизоди някак-си, епизодите се затварят в себе си само... Таква ми е впечатлението. Явно, така се постига едно развитие на спектакъла, задълбочаване художественото изследване на характерите, на взаимоотношенията, на цялата проблематика, но ако се измени нещо в ключа, с който започва спектакълът и по-нататък, мисля че ще се постигне една по-голяма трагикомичност, по-голяма дълбочина в отделни ситуации, в разобличаването, саморазобличаването, в постигане същността на героите в тези интересни и сложни взаимоотношения и живот. Иосиф Сърчаджиев имаше на места, които ми напсмяха за Кисимов - една сложна гротеска... Само че вероятно трябва няколко спектакъла още и заедно с това някакви промени...

Ще се опитам само няколко мисли да кажа - дано са свързани, защото съм уморен и е късно.

Не мога да дам точни оценки за много от работите, които видях, и на някои забележки, които се направиха тук и по които чувствавам някаква вътрешна съпротива - например по отношение на бележките, направени за Сърчаджиев. Лично аз това изпълнение го приемам почти безрезервно и мисля, че то е нещо, което особено съвременно етиkira този спектакъл.

Бих желал да споделя мисли, които възникнаха у мен

по време на гледането на спектакъла и тук:

Мисля, че спектакълът по някакъв начин продължава една традиция или нещо, което вече е направено веднаж на тази сцена с чудесната някогашна постановка на "Дачници", като дух, като стил, като насока на мислене.

Мисля също, че вън от едно решение, за което се говори тук - за преплитане на Чехова стилистика, за търсене на един съвременен прочит, дали ще го кажем, че е в посока на това, което търси Никита Михалков, или в някаква друга посока...но аз не бих искал на тая тема да разсъждавам.

Спектакълът за мене е в някакъв смисъл полемичен и то полемичен по линията на няколко реализации, които се появи-ха миналия сезон на сцената, на Чехов, спектакли в които се беше застъпила естетиката на грознотой на деформацията. И мисля, че спектакълът спори с този прочит на Чехов, като застъпва, бих казал, естетиката на красивото, за да намери на тази база съвременното тълкуване, съвременното осмисляне на тази драматургия. Доста силно е подчертано в спектакъла красивото. Тези хора външно са красиви, те са облечени красиво, всичко е красиво на сцената, но не от тази външна характеристика е тръгнала режисурата, за да се занимава вече с големите нравствени и духовни проблеми, с които се занимава Горки в тази пиеса.

Мисля, че по отношение на стилистиката на актьорското изпълнение спектакълът не е изравнен и то е трудно да се изравни при положение, че тука са включени две, три дори може би четири актьорски поколения. Струва ми се, че всяко поколение си държи на своята струна в някаква степен и не бих казал, че това вреди на спектакъла, макар че ~~не~~ реално в стилистиката на спектакъла има различия. Дори ако Сърчаджиев - и то е така -

малко се отделя от останалия екип, мисля, че в това донякъде има логика, защото той донякъде е и противопоставен на всички други.

БАНЧО БАНОВ: Като характер.

Като характер, като свои човешки теми, като свой проблем човешки и дори като перспектива на развитие, ако щете дори като талант, като едно човешко богатство – той е единственият, който носи този дар божи, за който се воюва в пиесата.

Аз мисля, че наистина този спектакъл ще има успех сред публиката. Не се боя, че ще има и публика, която не би включила точно на вълната, на която се работи този спектакъл. Смятам, че спектакълът вън от тези наши професионални оценки, които му даваме, ще има успех сред публиката.

Не искам да правя забележки. В забележките, които тук чухме, има логика, но още не мога да си дам ясна сметка и да кажа с чиста съвест, че се присъединявам към тях. Впечатлението ми от спектакъла е добро, вярвам в успеха на този спектакъл и също ще му кажа: "На добър час!".

ГОЧО ГОЧЕВ:

Аз смятам, че съвсем естествени са тези до известна степен прстивречиви оценки за представлението и то от хора, които безкрайно всички уважаваме. Това е естествено, защото самата пиеса е една от най-трудните пиеси, много трудна е в нея дозировката между драматичното и комедийното начало особено в образа на главния герой.

Аз не знам къде е по-високата степен на съвременното звучене – дали в този момент на отчуждаване или в образа на главния герой, в проблема за твореца, да се спечели твореца. Това е до гсляма степен автобиографичен образ, това е един мо-

же би от най-добрите образи в Горкиевата драматургия, един от най-пълнокръвните. Друг е въпросът доколко, до каква степен и къде това драматичност у него, жаждата да открие истината, да открие усета към пълнотата на живота, преминава в комичните ситуации, дали степента е уловена. Но мене безкрайно ми хареса този усет към пълнота на изживяване. Това е творчество и това той го прави добре, особено в сцената с малката... За мене лично образът на твореца тук - това е най-съвременното, ядката на съвременното звучене и то усетът към пълнотата на живота. Там има една реплика на Ольга мисля - "Като змиорка се измъква". Ама това измъкване, как да ви кажа, е една проява на таланта..

Разбира се аз не мога да бъда категоричен за тази степен на драматичност, защото, вижте, в пиесата има и това - всеки се бори за своето щастие и пиесата до голяма степен е един диспут в търсене на истината в този период от време, пък и в наше време. И това според мене е хубав белег на постановката, качество е. На Горки всички пиеси са диспути - там чаша чай ли ще пият, водка ли, те винаги дискутират и чувствуваш как Русия се тресе; пият чай, водят диалог, а пластове се стърчват. Това е постигнато, макар че, Димитрина, има според мене /тука го загатнаха другарите и даже малко да са прекалили, ти ще вземеш това, което считаш за нужно/ известно разнообразие бих казал и в актьорската дори игра. Какво имам предвид? Например една актриса, която всички ние много уважаваме - Ванча Дойчева. Тя има една реплика - "Великолепие и спокойствие". Но тя изтървава това спокойствие в една централна сцена - в сцената с Николай, с доктора, където така е раздразнителна, така повишава тон!... А тя е може би най-интересния човек като ум, тя закриля таланта, бих казал, че тя е може би и най-благород-

ната...

ПРЕДС.ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: По автора.

ГОЧО ГОЧЕВ: Да, по автора. Въобще в нашия театър има малко раздразнителност за сметка на хумор, за сметка на самообладание. А хуморът, иронията далеч повече хапе от една раздразнителност, от гнева. Спомняте ли си за коя сцена става дума?

ДИМИТРИНА ПУРОВА: Разбира се.

ГОЧО ГОЧЕВ: Както в много други сцени тя го прави това, особено в диалога с другата, когато не ѝ подава ръка ли беше... Там вече има достойнство, има гордост.

Общо взето тя изгражда в тази линия образа, но е нужно в най-добрия смисъл на думата спокойствие. Спокойствието не значи равнодушие; когато има психологически заряд, когато има дълбочина, когато има пластове на някои изживявания, на тези силни каузи, тя може да хапе тънко...

/ Разбира се ние тука сега не правим анализ на всички образи и не това ни е задачата и би било безкрайно самонадеяно за всеки образ да се кажат абсолютните истини, по-добре би било да мълчим, отколкото да кажем - говоря за себе си - неверни неща/

Значи по линия на ансамбъла - тука Канушев ли подхвърли или друг за смеха - има на места, макар и в малка степен, малко инерция на стария театър. Ето например Красимира там в дъното - смях ли или плач беше...

Д.КАНУШЕВ: Плач.

Г.ГОЧЕВ: Плач. То е едно и също... Та още по-строго трябва да се води този диспут, тази борба за щастие.

Аз искам да подам реплика на Антония Каракостова: Антония, доколко тези всичките са лъжереволуционери, има ли

го това нещо в съветската теория...

А.КАРАКОСТОВА: Да има - разпадане.

Г.ГОЧЕВ: Аз разбирам "разпадане", ама и творецът ли е такъв?...

А.КАРАКОСТОВА: Не, той не е.

Г.ГОЧЕВ: Тези дегенериращи...

А.КАРАКОСТОВА: Те са алкохолици...

Г.ГОЧЕВ: Абе малко пресилено е според мене, не знам...
Имат ли те такава биография, че са били някога на барикадите?

А.КАРАКОСТОВА: Има, да.

Г.ГОЧЕВ: Как да ви кажа... Аз искам по-непосредствено да погледна на това... Защото вземи и дори тоя, бившия пслицай - Горки с такава симпатия се обръща към него. "Срамя се от миналото си"... И Гец е великолепен в този светъл, бих казал, образ. И.тн.

Може би Любо е прав в едно - тия преминавания от този усет към пълнота на живота у този актьор аз ги приемам, но по комичните му, малко а ла Брехт, комедийните му реакции на места може да се спори, защото не винаги някои неща се раждат спонтанно, а са малко игра на стъждаване, има малко може би таква неща. Но за мене другите неща са безкрайно силни, той е над всички, такъв трябва да бъде творецът и да има кой да го издига. Аз си спомням - във Варшава ли гледахме "Крал Лир": по тази пътека продължава действието, движат се, макар и ням диалог, пантомимен, лек, това, което е било зататнато като тема, отиват към друг хоризонт - красиво е и съдържателно, декоративното съчетано със съдържателното; а може би затуй е красиво, защото е съдържателно.

Та на мене тук това ми харесва.

Има ансамбъл. Аз нямам бележки за никой от актьорите. Ех, има някои актриси, които да речем толкова могат... Смятам, че Красимира в тази роля много дава, личи, че е търсила..

Музиката е дискретна, ненатрапваща се, създава настроение.

Тази улулица, тази злокобна птица... Ех, веднаж може да се чуе, ама няколко пъти... Внимавайте, нали за мярка говорим... Познато е това. /Но това са дребни неща все пак/

Приятно ми е да гледам Рачко, Таня Масалитинова, разбира се и младите, средното поколение - всичките.... Дори в един суров живот!

Приемам спектакъла и му пожелавам успех.

ЕНЧО ХАЛАЧЕВ:

Мисля определенс, че това е един успех за Димитрина Гурова по няколко причини:

Първо - една великолепна пиеса, по което няма никакъв спор, един великолепен актьорски състав - никой не би могъл да оспори това нещо, една чудесна сценография на Атанас Делянов и едно от пристрастията на Димитрина Гурова - аз познавам Димитрина от студентските години - към Чехов, това е нейна стара тема, която носи, в Сливенския театър съм гледал нейни постановки, и до голяма степен тя се опитва и в тази Геркиева пиеса да прокара тази своя линия, както всички справедливо говорят, че има някакво таксва влияние.

Не искам да говоря подробно по отделните изпълнения, но искам също така да взема участие в спора /доколкото като спор се очертава тука отношението към изпълнението на Йосиф Сърчаджиев/. Мисля, че един от успехите, ако не главният успех, като решение на спектакъла се дължи на режисурата в този образ

и на актьорското изпълнение в този образ - имам предвид съвременното звучене на представлението и ония идеи, които Димитрина иска да ни поднесе в 1980 година.

Аз, без да влизам в полемика с другите, не намирам, че той играе несложно и еднопосочно. Той играе много сложно, много остро, даже драстично остро, на места с едни невороятни изкачания изведнаж и излизане от образа за миг - аз не бих ги нарекъл брехтовски, а просто чудесно намерени; оценка за собственото си поведение прави за миг и отново се повтаря в атмосферата и продължава да действа също убедително. На мене ми прави много силно впечатление неговото присъствие. Това е може би субективно мнение, но трябва да го кажа откровенно тук. С това в никакъв случай не искам да омаловажа или да противоставам неговото присъствие на сцената и участие на такива великолепни творци като Гец, който с много нюанси, с много голяма вяра и наивност във всичко, което прави, с една завидна органика присъства на сцената; на присъствието и участието на Рачко, на Ванча Дойчева, която според мене играе много добре в това представление, това е една от нейните сполуки. Не мисля също, че Красимира не прави големи усилия и крачка в това представление. Вярно, че не са равностойни отделните ѝ сцени, но общо взето тя прави големи усилия да направи сериозна крачка напред /има доста неравностойност разбира се в отделните епизоди/ и мисля, че това заслужава поощрение и продължаване на работата с режисьора по-нататък в посоката, в която се изгражда образът.

Общо взето в спектакъла има една усетена великолепна атмосфера, усетена точно от режисурата. Тази атмосфера се дължи на чудесния декор, но просто и на търсената пауза, търсения нюанс, акцента, ненатрапчивостта. Аз намирам, че Димитрина е

е даже доста пестелива в това представление по отношение на изразните си средства.

Смятам, че спектакълът ще има добър отклик в зрителната зала, че това е едно от добрите представления.

На добър час.

ВИОЛЕТА БАХЧЕВАНОВА:

Аз гледах няколко пъти репетициите на тази пиеса и искам да ви кажа, че всеки път, когато идвах, ми се щеше още един път да дойда и да ги изгледам изцяло. И това, че само след един ден е премиерата, също ме радва, защото ще мога още веднаж да видя представлението.

Имам чувството, че тази постановка ми дава много неща и имам нужда да я гледам. Ако така тя действа и на останалите, това ще значи, че имаме значителни постижения.

Някак-си тука раздробихме и насякохме нещата, а мене ми се ще малко по-цялостно да говоря за впечатлението си от постановката.

Мене ме впечатли работата преди всичко на нашата режисьорка. Тя не ме впечатлява за пръв път, аз съм работила с нея, но тука ме впечатли работата ѝ с актьорите в тази детайлност, с един финес на решаване на образите. Не искам да влизам в никакви спорове, за мене Иоско Сърчаджиев е едно откритие тук и аз през цялото време и с цялата си душа му се радвам, като го гледам в този образ.

Бих казала, че тука има значителни постижения по пътя на актьорското майсторство, едно от които е на Ванча Дойчева. У нея тази нервност може би се получи, защото някак-си тази вечер имах чувството, че смениха ролите: тази нервност трябва да идва у Олга, а спокойствието у Ванча, а изведнаж се получи обратното и ~~и~~ желанието някой да действа като че ли изби във

Ванча. Аз съм я виждал преди няколко репетиции, в които беше просто тиха линията. Не знам дали някой се е намесил, дали нещо е попречило, но във всеки случай промяната може веднага да се върне в нормалното положение, което беше едно действително блестящо постижение.

Радвам се на всички колеги, които гледах тази вечер. Мисля, че тази вечер представлението беше някак-си естествено, от напрежение-леко отпуснато. Как да ви кажа, когато има Художествен съвет вечно една история се повтаря: аз съм го гледала само преди една вечер и то също с публика - така беше приятно и спокойно, така без излишни напрежения...

ГОЧО ГОЧО: Значи вредим.

В.БАХЧЕВАНОВА: Не в този смисъл, но има едно напрежение, от което ние не можем да се отървем.

Та аз мисля, че тази вечер това се получи, имаше известно стражение не в добра посока.

Както се казва в спортното поприще, аз мисля, че тука има актьори със свой рекорд. Не бих казала, че всичко е постигнато в един образ, но ми се струва, че Красимира има своя рекорд. Има един момент, който преди това беше много по-добър - това беше първата ѝ поява в диалога с Ванча; това беше много силен, ярък момент, и тогава имаше смисъла на второто решение, на втория ѝ диалог. Мисля, убедих се тази вечер, че тя трябва да се върне към него. Тя беше толкова ярка, толкова интересна. Това приземяване да остане във втората част, но изгубила е Красимира в първата част, когато се явява, когато трябва с цялата си активност и яркост да се бори за своето право.. Тук според мене това изчезна. Но тя има своето постижение по пътя на своето развитие като творец в нашия театър.

При Галя малко се изместиха нещата тази вечер. Тя имаше тази много непосредствена искреност на едно дете, което носи мъката си, но тази вечер беше малко като една героиня – пак казвам: тази вечер, защото имайте предвид, че го следя и виждам как много хубаво и целенасочено се развива и смятам, че след още две представления, които имаме до премиерата, ще се завърши...

Има нещо, което лично мене и до този момент ме вълнува. И не съм си дала отговор за себе си, това е, че някои неща са ясни за всички вас, а на редовната публика не са изяснени. Например има места, където Петьохин говори за революцията. На никого не му е ясно за коя революция става дума. Аз имам нужда даже думата да дойде, но да дойде и да разберем, че това е периодът след 1905 година. Аз съм съгласна, че няма ние да тичаме след тях, но някак-си този миг ми се ще да се изясни, да разберем, че в края на краищата има революция и тя имат вина или нямат.

И втория момент, който също ме вълнува е нашата позиция по отношение на тези герси – имам предвид Ванча и хората на изкуството, цялото обкръжение включително и човека от народа и Таня, герсинята. Тях фактически ги обвиняват в една безпочвеност – те говорят за изкуство, но те са откъснати от живота /за майката говоря/. И мене ми се ще някак-си категорично да се каже позицията ни в тази 1980 година с кои от тези герси сме ние. Те носят изкуството, носят голямата тема, отледана в другите партньори, които играят – но къде е истината? Той фактически пише за майката, а майката казва, че "нищо не разбираш от майката!"

. :: А защо трябва да бъде цялата истина в тях?

В.БАХЧЕВАНОВА: Да, можеби. Аз си задавам въпросите и може би и така трябва да си ги задаваме - къде сме ние по отношение на тях във въпросите?

Но ето, че и аз удребних нещата...

Искам да кажа за музиката. Тя е като едно звънче на тази пиеса, като една толкова фина и нежна илюстрация, даже не бих казала илюстрация, а участие в една така поставена пиеса с финес и чувствителност.

Искам да кажа и за Наско Велянов. Той изведнаж с този мост към четвърто действие, с тези две врати, именно той според мене /такова чувство имам/ разграничи, той даде позициите, двете генерални позиции фактически в пиесата и в решението. И мисля, че това е едно от много хубавите постижения на Наско Велянов.

Такава постановка на нас ни е нужна, и на всички хора, доколкото разбират и доколкото не разбират - това чувство за красивото, за формирането му у нас е една необходимост и ми се струва, че имаме успех и с актьорските си постижения, и с цялостната работа на Димитрина Гюрова.

ЛЮБОМИР КАБАКЧИЕВ: Аз искам да кажа няколко думи, за да не бъда грешно разбран, понеже Енчо каза, че младите трябва да бъдат поощрявани. В никой случай не искам обратното...

ЕНЧО ХАЛАЧЕВ: Такова нещо аз не съм казвал.

ЛЮБОМИР КАБАКЧИЕВ: Нищо де, няма значение, искам да уточня мнението си. Понеже сме уморени всички, не исках да се разпростирам нашироко и може би съм го казал грешно. Аз говорих за хубавите моменти още при антракта и тук не казах за тях. Тук говорях за моментите на отчуждаване от образа при Иоско Сърчаджиев. моментите, в които има елементи на приказност,

т.е. за основа отделяне от образа, в което той оценява себе си и в което показва на публиката какъв е той. Лично аз смятам, че точно това го отделя като стил от другите и ако искаме едно уеднаквяване на стила или другите трябва да преминат към този маниер...

Д.КАНУШЕВ: Много са близки с Рачко във втората част.

Л.КАБАКЧИЕВ: Не, при Рачко е друг проблемът, аз ще му го кажа по приятелски насаме - в първата част специално имам предвид.

Т.е. аз говорих точно за ония моменти, срещу които аз, вероятно възпитан в един дух, реагирам.

А когато говорих за Краси, говорих на базата на намиране на едно по-голямо разнообразие на поведението, без да отричам основа, което е постигнало. В никой случай - нито за единия, нито за другия.

ЧАВЛАР ДЮБРЕВ:

Когато говорим за чеховска атмосфера, ние знаем по колко различни начини се трактува Чехов, първо - едни смятат, че това е един драматичен автор, други говорят за ирония, трети говорят за чиста лирика, така да се каже, други говорят даже за някакъв синтез между тези елементи. Самият Горки също по различни начини се интерпретира.

Сега става въпрос за "Чудаци" за 1980 година, като се има предвид конкретното представление. Смятам, че тази пиеса би могла по много начини да се интерпретира, би могъл и Ахтаков да бъде героят, но би могъл и да не бъде, така да се каже да бъде в някаква степен подложен и на известна ирония. Друг е въпросът, че в иронично отношение към отделните образи вече различна мярка има и различни степени на иронично

отношение към героите. Но аз смятам, че в тази пиеса всички повече или по-малко - поне мсето мнение е такова - са чудаци, така да се каже, т.е. тези мили хора е справедливо да бъдат подложени на известна критика, още повече, че поне сега спектакълът тръгна по линията на тази трагикомедия, т.е. в една лирическа обстановка се промъква едно излишно отношение, така да го наречем.

Първата ми бележка е тази, че все още има да се изяснява, така да се каже, стилистиката на спектакъла, разбирането на различните елементи. Това веднага е свързано и със стиловото единство на актьорското изпълнение.

Аз лично много харесвам работата на режисьора по линия на анализа, на такива тънки намирания на черти на образите. Това създава едно богатство, като от друга страна пък проинията леко наедрява, подчертава нещата. Въпросът е в каква степен тези неща ще бъдат подчертавани. Ако, да кажем, Иосиф тръгва наистина по тази линия, за която Кабакчиев говори, то съпругата му Ванча такава ли е, както каза проф. Гочев, примерно величествена, благородна, страдаща и т.н. Това са проблеми, които са актуални. Или ако Иоско гони един бесен темпоритъм, могат ли други актьори да пласират в някои случаи готови средства или, да кажем, много добро слово, но малко посткъснато от физическите действия....

. : и от пластическото решение.

Ч.ДОБРЕВ: Да. Наистина тази вечер в изпълнението на Иосиф имаше малка разлика с това, аз не бих го нарекъл отчуждение, най-точно Енчо го каза - внезапно изкачане, това е всъщност, това не е брехтовското, макар че брехтовско не бива да звучи като анатема, но в случая не става въпрос за това, а по-скоро за разлика в този начин на игра и разлика също на темпоритъм.

Смятам също, че началото на спектакъла все още не е открито от режисьора.

Тази вечер се убедих, че втората част на спектакъла преминава на едно доста конвенционално равнище /говоря за началото на втората част/.

Най-добрата част на спектакъла според мене е последната част, четвърто действие.

Оказа се, че спектакълът има цели сценични пасажии, бих ги нарекъл, които се нуждаят, разбира се при по-нататъшните представления, да бъдат разработвани допълнително.

Аз особено високо ценя изпълнението на Гец.

Струва ми се, че защитават своите имена на актьори и Масалитинжва, и Рачко Ябанджиев.

Мисля, че в развитието на Васил Стойчев това е едно от сериозните му завоевания, едно от сериозните изпълнения.

Аз такава сурова критика за Галя Ганчева не бих приел. По-скоро в известна степен тя, така да се каже, отива към представяне ли, как да го кажа, на ролята, на състоянието.

За Красимира. Трябва да кажем, че особено сцената на обяснението между двете жени, за мене е просто постижение за нея и това трябва да го отбележим. Първия вариант аз не го харесвам, защото при него между тях няма партниране - едната е "куку-валс"?, другата е сериозна, достолепна жена и те въобще не могат да влязат в никакъв диалог, така да се каже. От тука може някои неща леко да бъдат върнати, но леко...

Като говорим, че присъствува елемент на ирония, аз смятам, че при тази достолепна героиня на Ванчето, могат да се потърсят някои иронични черти. Примерно /извинявайте, че стивам в нещо конкретно/, представете си, да кажем, че Васко само леко е сложил ръка и тя каже: "Аз така обичам мъжа си, аз

съм така вярна..." и, разбира се, ще се дръпне.. Но това са дребни детайли, които я свързват общо взето с цялата верига, така да се каже, на интерпретацията на другите герои.

Това са дребни неща, които смятам, че могат да се използват за обогатяване на образа, иначе малко се откъсва...

И на края - "На добър час!"

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Друг кой иска думата? Няма желаещ. Другарката Димитрина Гюрова ще каже ли нещо?

ДИМИТРИНА ГЮРОВА: Не.

З А К Л Ю Ч Е Н И Е

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ:

Аз смятам, че обсъждането мина хубаво, хората, които говориха, говориха искрено, със стремеж да дадат една точна оценка и анализ на представлението, в което има много хубави неща.

Искам да отбележа, че наистина представлението беше постигнато за голямата сцена за един несобичайно кратък срок - 16 репетиции, и наистина беше постигнато много да едно такова кратко време.

Актьорският ансамбъл е, разбира се, със своите ~~са~~ различия.

Тази сценография много помага за атмосферата и човек, като гледа това представление, в никакъв случай не може да го сбърка с друг автор освен Горки с тези чеховски нюанси; в никакъв случай не може да го сбърка и това е може би е най-голямото постижение на режисьорката.

Работата с актьорите също заслужава една добра оценка.

Смятам, че ние имаме среща с едно хубаво произведение, което на нас действително ни е необходимо и искам да поздравя Димитрина Гюрсва и да пожелаая "На добър час" на целия колектив.

Закривам заседанието.

/ 23 ч./

Стенограф:

 П. МИНЧОВСКИ/

